

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์
 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

ต้นฉบับ
 MASTER

โรงพยาบาลมีมาตรฐาน ผู้ใช้บริการพึงพอใจ
 เหมาะสมด้วยเทคโนโลยี สถานที่สวยงาม

วิธีปฏิบัติงาน
 (WORK INSTRUCTION)

เรื่อง วิธีการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย

หมายเลขเอกสาร WI-IC01-011 จำนวนหน้าทั้งหมด 6 หน้า

รายนาม	ตำแหน่ง	ลงนาม	วันที่
ผู้จัดทำ/ผู้รับผิดชอบ	หัวหน้าหน่วยงาน/ผู้ปฏิบัติงาน	<i>นอ. วรดิษฐ์</i>	20 เม.ย. 2547
ผู้ทบทวน	หัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน	<i>ศ. ส.กมล</i>	20 เม.ย. 2547
ผู้อนุมัติ	หัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน	<i>ศ. สุทธิ</i>	20 เม.ย. 2547

ประวัติการแก้ไข

แก้ไขครั้งที่	วันที่บังคับใช้	ผู้ขอแก้ไข	ผู้อนุมัติ	รายละเอียดการแก้ไข

FM-DCC01-003: Rev.00
 เอกสารควบคุม
 CONTROLLED DOCUMENT

โรงพยาบาลมีมาตรฐาน ผู้ให้บริการพึงพอใจ
เหมาะสมด้วยเทคโนโลยี สถานที่สวยงาม

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร
RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร
WI-IC01-011

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00
วันที่บังคับใช้ 20 เม.ย. 2547

หน้า
1/6

เรื่อง วิธีการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจุลชีพจากผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อหรือผู้ที่มีเชื้ออยู่แต่ไม่ปรากฏอาการ ไปสู่ผู้ป่วยอื่น ญาติ ผู้มาเยี่ยม และบุคลากรทางการแพทย์
- 1.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

2. ขอบเขต

ครอบคลุมบุคลากรที่ปฏิบัติงานดูแลรักษาผู้ป่วยทุกคน

3. นิยามศัพท์

การแยกผู้ป่วย หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจุลชีพจากผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อ หรือผู้ที่มีเชื้ออยู่แต่ไม่ปรากฏอาการ ไปสู่ผู้ป่วยอื่น บุคลากรหรือญาติผู้ป่วย รวมถึง การแยกให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยกการจัดให้ผู้ป่วยที่เป็นโรคเดียวกัน หรือติดเชื้อชนิดเดียวกันอยู่ในห้องเดียวกัน การใช้ผ้าปิดปากและจมูก การใช้เสื้อคลุม การสวมถุงมือ การล้างมือ

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

บุคลากรทางการแพทย์ทุกคนในหน่วยงาน/คณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อ

5. อุปกรณ์และเครื่องมือ

6. ขั้นตอนการปฏิบัติ

6.1 แนวทางในการแยกผู้ป่วย มีวิธีการ ดังนี้

6.1.1 Standard Precautions เป็นการปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยทุกรายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ไม่ว่าผู้ป่วยจะมีการติดเชื้อหรือไม่ หรือได้รับการวินิจฉัยว่าป่วยเป็นโรคใด โดยการใช้แนวทางในการปฏิบัติงานของ Universal Precautions ซึ่งเป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากเลือดและสารคัดหลั่งของร่างกายมาใช้กับผู้ป่วยทุกรายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

วิธีปฏิบัติ

1. ล้างมือให้สะอาดก่อนและหลังสัมผัสผู้ป่วย
2. สวมถุงมือเมื่อจะต้องให้การพยาบาลที่ต้องสัมผัสเลือดหรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วย หรือก่อนทำหัตถการ และเปลี่ยนถุงมือทุกครั้งหลังให้การดูแลผู้ป่วยแต่ละราย
3. สวมผ้าปิดปาก ปิดจมูก สวมแว่นตา หรือเครื่องกันหน้า เมื่อให้การพยาบาลที่คาดว่าจะมีเลือดหรือสารคัดหลั่งกระเด็นใส่
4. สวมเสื้อคลุม หรือผ้าพลาสติก เมื่อจะต้องให้การพยาบาลที่ต้องสัมผัสเลือดหรือสารคัดหลั่ง

เอกสารควบคุม

CONTROLLED DOCUMENT

โรงพยาบาลมีมาตรฐาน ผู้ให้บริการพึงพอใจ
เหมาะสมด้วยเทคโนโลยี สถานที่สวยงาม

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร

WI-IC01-011

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00

วันที่บังคับใช้ 20 มิ.ย. 2547

หน้า

2/6

เรื่อง วิธีการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย

5. ล้างมือทันทีที่ถอดถุงมือหรือมีการปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง
6. ใส่รองเท้าบูทเพื่อป้องกันมิให้เลือด สารคัดหลั่งจากร่างกายผู้ป่วยกระเด็นใส่หรือป้องกันของมีคมที่มดตำ
7. ระวังอุบัติเหตุจากเข็มและของมีคมต่าง ๆ ห้ามสวมปลอกเข็มด้วยมือทั้ง 2 ข้างพร้อมกัน
8. การใส่-ปลดไบวมัดจากตัวมาใช้เครื่องมือช่วย เช่น holders หรือ clamps แทนการใช้มือเปล่า
9. บุคลากรที่เป็นแผลหรือมีรอยถลอก ควรหลีกเลี่ยงการสัมผัสผู้ป่วยโดยตรง
10. ผ้าเปื้อนเลือด/สารคัดหลั่งของผู้ป่วยให้แยกเป็นผ้าติดเชื้อใส่ถุงแดง
11. เตียง ห้องผู้ป่วย เช็ดทำความสะอาดตามปกติ

6.2 Transmission – Based Precautions เป็นการปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วย โดยการคำนึงถึงวิธีการแพร่กระจายเชื้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

6.2.1 การป้องกันการแพร่เชื้อทางอากาศ (Airborne Precautions) เป็นการปฏิบัติเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ ซึ่งเกิดจากฝอยละอองน้ำมูก น้ำลายที่มีขนาดเล็กกว่า 5 ไมครอน หรือฝุ่นละอองที่มีเชื้อปะปนอยู่เป็นเชื้อที่ลอยตัวอยู่ในอากาศได้นาน

วิธีปฏิบัติ

1. จัดให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยก (ถ้าไม่มีห้องแยก จัดไว้มุมใดมุมหนึ่ง) และอยู่ได้ลม
2. สวมผ้าปิดปาก ปิดจมูกหรือ Particulate respirator เมื่อเข้าไปในห้องหรือให้การดูแลผู้ป่วย
3. สวมเสื้อคลุมเมื่อคาดว่าจะเสี่ยงต่อการปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วย
4. ล้างมือก่อนและหลังให้การพยาบาลทุกครั้ง
5. แนะนำให้ผู้ป่วยใช้ผ้าหรือกระดาษปิดปากและจมูกทุกครั้งเมื่อไอ หรือจาม
6. แนะนำญาติติดต่อกับพยาบาลก่อนเข้าเยี่ยมผู้ป่วย
7. กรณีผู้ป่วยต้องการออกนอกห้อง หรือหอนผู้ป่วย จะต้องสวมผ้าปิดปาก และจมูก
8. อุปกรณ์เครื่องมือ-เครื่องใช้ที่มีการปนเปื้อนเสมหะ น้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย ให้ล้างทำความสะอาด และทำลายเชื้อหรือทำให้ปราศจากเชื้อตามความเหมาะสม
9. การทำความสะอาดห้อง หอนผู้ป่วย หรือเตียงผู้ป่วย ใช้วิธีเดียวกับ Standard Precautions ถ้าเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งให้เช็ดคราบออก เช็ดตามด้วย 0.5 % Sodium hypochlorite

ผู้ป่วยที่ต้องแยกด้วยวิธีนี้มีดังนี้

1. วัณโรคปอด
2. หัด (Measles)
3. varicella (Chicken pox)

เอกสารควบคุม
CONTROLLED DOCUMENT

โรงพยาบาลมีมาตรฐาน ผู้ให้บริการพึงพอใจ
เหมาะสมด้วยเทคโนโลยี สถานที่สวยงาม

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร
RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร
WI-IC01-011

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00
วันที่บังคับใช้ 20 เม.ย. 2547

หน้า
3/6

เรื่อง **วิธีการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย**

6.2.2 การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางละอองเสมหะ (Droplet Precautions) เป็นการปฏิบัติเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อซึ่งเกิดจากฝอยละอองที่มีขนาดใหญ่กว่า 5 ไมครอน เชื้ออาจอยู่บริเวณเยื่อจมูก ปาก หรือเยื่อตา ละอองเสมหะฟุ้งกระจายออกมาขณะพูด ไอ จาม อาจติดต่อได้ขณะทำหัตถการหรือต้องใกล้ชิดผู้ป่วยในระยะห่างไม่เกิน 3 ฟุต เช่น ดูแลเสมหะ หรือการส่องกล้องตรวจ

วิธีปฏิบัติ

- 6.2.2.1 จัดให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยก (ถ้าเป็นไปได้) หรืออยู่ร่วมกับผู้ป่วยประเภทเดียวกัน
- 6.2.2.2 จัดเตียงผู้ป่วยให้ห่างกันไม่น้อยกว่า 3 ฟุต
- 6.2.2.3 ล้างมือทุกครั้งก่อนและหลังให้การพยาบาล
- 6.2.2.4 สวมผ้าปิดปากและจมูกเมื่อเข้าใกล้ผู้ป่วยในระยะต่ำกว่า 3 ฟุต
- 6.2.2.5 สวมถุงมือเมื่อต้องสัมผัสเสมหะ น้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย
- 6.2.2.6 ให้ผู้ป่วยใช้ผ้า/กระดาษปิดปาก จมูก ขณะไอ - จาม
- 6.2.2.7 กรณีผู้ป่วยต้องการออกนอกห้องหรือหอนผู้ป่วย จะต้องสวมผ้าปิดปากและจมูก
- 6.2.2.8 แนะนำญาติญาติขณะเข้าเยี่ยม ให้สวมผ้าปิดปาก จมูก เมื่อเข้าใกล้ผู้ป่วย ภายในระยะ 3 ฟุต
- 6.2.2.9 การทำความสะอาดหอนผู้ป่วย เตียงผู้ป่วย ใช้วิธีเกี่ยวกับ Standard Precautions

ผู้ป่วยที่ต้องแยกด้วยวิธีนี้มีดังนี้

1. Haemophilus Influenza type b
2. Neisseria meningitidis
3. Diphtheria (pharyngeal)
4. Mycoplasma pneumonia
5. Pertussis
6. Pneumonic plague
7. Streptococcal pharyngitis , pneumonia , scarlet fever.
8. Influenza
9. Rubella

6.2.3 การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส (Contact Precautions) เป็นการปฏิบัติเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส เช่น สัมผัสผิวหนัง เครื่องมือเครื่องใช้ผู้ป่วยหรือสัมผัสสิ่งแวดล้อมที่ผู้ป่วยอาศัย

เอกสารควบคุม

CONTROLLED DOCUMENT

 โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ โรงพยาบาลมีมาตรฐาน ผู้ให้บริการพึงพอใจ เหมาะสมด้วยเทคโนโลยี สถานที่สวยงาม	โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร RATCHAPHIPHAT HOSPITAL		หมายเลขเอกสาร WI-IC01-011
	ระเบียบปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00 วันที่บังคับใช้ 2:0 ต.ค. 2547	หน้า 4/6
เรื่อง วิธีการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย			

วิธีปฏิบัติ

- 6.2.3.1 จัดให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยก (ถ้าเป็นไปได้) หรือแยกต่างหากจากผู้ป่วยอื่น
- 6.2.3.2 ล้างมือก่อนและหลังให้การพยาบาลทุกครั้ง
- 6.2.3.3 สวมถุงมือเมื่อต้องสัมผัสผู้ป่วย เลือดและสารคัดหลั่ง
- 6.2.3.4 สวมเสื้อคลุม หรือผ้าพลาสติก เมื่อต้องให้การดูแลที่อาจมีการเปื้อนสารคัดหลั่งของผู้ป่วย
- 6.2.3.5 แยกของใช้ทุกชนิดออกจากผู้ป่วยอื่น
- 6.2.3.6 ทำความสะอาดเตียง สิ่งแวดล้อม และของใช้ทุกชนิดอย่างเข้มงวด
- 6.2.3.7 แนะนำญาติติดต่อพยาบาลก่อนเข้าเยี่ยมผู้ป่วย

ผู้ป่วยที่ต้องแยกด้วยวิธีนี้มีดังนี้

1. ผู้ป่วยติดเชื้อดื้อยา หรือเพาะเชื้อพบเชื้อดื้อยาหลายชนิด ทั้งการติดเชื้อทางเดินหายใจ ทางเดินอาหาร แผลและผิวหนัง
2. ผู้ป่วยท้องเสียไม่สามารถกลั่นอุจจาระได้
3. ติดเชื้อบริเวณผิวหนัง เช่น Herpes simplex , zoster , abscess , cellulitis.
4. Viral/hemorrhagic conjunctivitis

6.3 Neutropenic Precautions การแยกเพื่อป้องกันผู้ป่วยเม็ดเลือดขาวต่ำ

วิธีปฏิบัติ

1. จัดให้ผู้ป่วยอยู่ห้องแยก (ถ้าเป็นไปได้) หรือแยกผู้ป่วยออกจากผู้ป่วยติดเชื้อ
2. ล้างมือก่อนและหลังให้การพยาบาลผู้ป่วย
3. อาหารและน้ำดื่มต้องต้มสุก งดผักสดและผลไม้
4. จำกัดผู้เยี่ยม
5. แนะนำญาติติดต่อพยาบาลก่อนเข้าเยี่ยมผู้ป่วย

โรงพยาบาลมีมาตรฐาน ผู้ใช้บริการพึงพอใจ
เหมาะสมด้วยเทคโนโลยี สถานที่สวยงาม

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร
RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร
WI-IC01-011

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00
วันที่บังคับใช้ 20 มิ.ย. 2547

หน้า
5/6

เรื่อง วิธีการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย

7. เอกสารอ้างอิง

วิธีการแยกผู้ป่วยและระยะเวลาในการแยกผู้ป่วยด้วยโรคต่าง ๆ

ชื่อโรค	วิธีการแยกผู้ป่วย	ระยะเวลาในการแยกผู้ป่วย
Acute infections diarrhea	contact	ตลอดระยะเวลาที่มีอาการป่วย
Acute viral respiratory infection	Contact droplet	ตลอดระยะเวลาที่โรคอยู่ในระยะ active
AIDS	standard	ตลอดระยะเวลา
Chickenpox (varicella)	airborne	มีไข้พบผื่นขึ้น - 21 วัน
Cholera	contact	ในระยะเวลาที่มีเชื้อปนออกมากับอุจจาระ
Congenital rubella	Contact droplet	ตั้งแต่ 1 สัปดาห์ก่อนมีผื่นขึ้นจนถึง 4 วัน หลังจากผื่นขึ้นแล้ว ในทารกแรกคลอด จะยังแพร่เชื้อผ่านทาง nasopharyngeal secretions ได้นานเป็นเดือน
Cutaneous diphtheria	contact	หลังจากหยุดยาแล้ว ทำการเพาะเชื้อ 2 ครั้ง ห่างกัน 24 ชั่วโมง ไม่พบเชื้อ
Dengue haemorrhagic Fever	standard	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย
Diphtheria (pharyngeal)	droplet	ตลอดระยะเวลาที่ยังพบเชื้อจากจมูก และ คอกของผู้ป่วย
Gonococcal conjunctivitis	contact	หลังได้รับยาต้านจุลชีพ 24 ชั่วโมง
Group A streptococcal Endometritis	contact	หลังได้รับยาต้านจุลชีพ 24 ชั่วโมง
Hepatis A	contact	2 สัปดาห์ ก่อนเริ่มมีอาการป่วย ถึง ประมาณ 1 สัปดาห์หลังจากมีอาการตัว เหลือง ตาเหลือง
Hepatis B	standard	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย
Hepatis C	standard	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย
Herpes zoster	contact droplet	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย

เอกสารควบคุม

CONTROLLED DOCUMENT

โรงพยาบาลมีมาตรฐาน ผู้ให้บริการพึงพอใจ
เหมาะสมด้วยเทคโนโลยี สถานที่สวยงาม

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร
WI-IC01-011

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : 00

วันที่บังคับใช้ : 20 ต.ค. 2517

หน้า
6/6

เรื่อง วิธีการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย

ชื่อโรค	วิธีการแยกผู้ป่วย	ระยะเวลาในการแยกผู้ป่วย
Herpes simplex	contact	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย
Influenza	droplet	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย
Impetigo	contact	24 ชั่วโมงหลังรักษา
Leptospirosis	standard	ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงพยาบาล
Malaria	standard	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย
Measles	airborne	4 วันหลังฟื้นขึ้น - 21 วัน
Meningococccemia	droplet	หลังได้รับยาต้านจุลชีพ 24 ชั่วโมง
Mumps	droplet	9 วันหลังจากเริ่มบวม
Pertussis	droplet	7 วันหลังรักษา
Poliomyelitis	contact	7 วันแรก
Rabies	contact	ตลอดระยะเวลาที่ป่วย
Tuberculosis - pulmonary -Extrapulmonary	airborne contact	2 สัปดาห์ หลังได้ยาอย่างถูกต้องจนกว่า หนองจะแห้ง

8. บันทึก

เอกสารควบคุม
CONTROLLED DOCUMENT

